

ingediend op **829** (2020-2021) – Nr. 2
16 september 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Arnout Coel, Jan Laeremans en Jo Brouns

over het voorstel van resolutie

van Elisabeth Meuleman, Johan Danen en Jeremie Vaneeckhout

over de extra inspanningen die nodig zijn
om voor een betere luchtkwaliteit
in de scholen te zorgen
als die na de zomervakantie opnieuw opengaan

Documenten in het dossier:
829 (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Jo Brouns, Loes Vandromme;
Jean-Jacques De Gucht, Tom Ongena;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Steven Coenegrachts;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

Op 1 juli 2021 besprak de Commissie voor Onderwijs het voorstel van resolutie over de extra inspanningen die nodig zijn om voor een betere luchtkwaliteit in de scholen te zorgen als die na de zomervakantie opnieuw opengaan.

(De vergaderingen werden als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman verwijst eerst naar de goedkeuring van het voorstel van resolutie over ventilatie en filtratie in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht in de plenaire vergadering 30 juni 2021. Dat was zeker een stap in de juiste richting, maar misschien ook te beperkt doordat er een compromis moest gemaakt worden. Het voorstel dat nu voorligt, gaat daarom een stap verder en is specifiek gericht op het onderwijs.

De spreker citeert vervolgens coronacommissaris Pedro Facon in *De Morgen* van 31 mei 2021: "Ik wil gerust toegeven dat we het belang van ventilatie te lang hebben onderschat. Tot nu toe is het meten en verbeteren van de luchtkwaliteit in klassen wellicht wat te vrijblijvend geweest. De onderwijsministers hebben ondersteunende initiatieven genomen. Het debat is of die zachte aanpak nog volstaat."

Het voorstel van resolutie beschrijft het belang van ventilatie voor de binnenluchtkwaliteit. Die luchtkwaliteit is niet alleen belangrijk in coronatijden maar ook daarbuiten, voor leerprestaties en welzijn. Uit onderzoek blijkt dat de luchtkwaliteit in onze klassen niet optimaal is, en dat is een understatement van jewelste. Veel klassen zijn absoluut onvoldoende geventileerd.

De coronacrisis heeft wellicht enige verbetering gebracht maar het is niet precies geweten in welke mate, aldus de spreker. Bevestigingen zoals die van Teacher Tapp tonen aan dat de meerderheid van de klassen nog niet uitgerust is met een CO₂-meter, ondanks de groeiende bewustwording. Er bestaan ook bijzonder weinig officiële cijfers over ventilatieplannen in de klassen en er is heel weinig controle.

Elisabeth Meuleman vindt dat daar dringend stappen vooruit moeten worden gezet, want het gaat om kinderen die urenlang in de klas zitten. Met dit voorstel van resolutie wordt er een einde gemaakt aan de tijd van vrijblijvendheid; bewustmaking en ondersteuning zijn onvoldoende.

Het voorstel vraagt om van de zomervakantie gebruik te maken om voor elke klas verplicht in een CO₂-meter te voorzien. Zo wordt men zich op elk moment bewust van de luchtkwaliteit en het zal ervoor zorgen dat er plannen uitgewerkt worden om de ventilatie sneller te optimaliseren. De indieners zijn ervan overtuigd dat dat een taak is van de Vlaamse overheid. Er zijn budgetten uitgetrokken voor handgels en poetsmateriaal ten bedrage van 41 miljoen euro. Een CO₂-meter in elke klas zou de Vlaamse overheid 5 miljoen euro kosten. Dat is geen onoverkomelijk bedrag, aldus de spreker, en het kan gedurende de zomervakantie zeker gerealiseerd worden.

De scope van dit voorstel van resolutie is dus heel beperkt maar ook duidelijk, namelijk ervoor zorgen dat er tegen het einde van de zomervakantie in elke klas een CO₂-meter aanwezig is, en dat daar ventilatieplannen aan gekoppeld worden die de luchtkwaliteit snel kunnen verbeteren.

2. Bespreking

Jo Brouns deelt de zorg om een goede luchtkwaliteit, want die is een conditio sine qua non om tot goede klasprestaties en kwaliteitsvol onderwijs te komen. De

coronacrisis heeft ons met de neus op de feiten gedrukt: de luchtkwaliteit kan in veel scholen en klassen nog veel beter.

Over de partijgrenzen heen is in de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid al overeengekomen dat men uit de huidige crisis lessen zou trekken voor de schoolinfrastructuur. De installatie van goede ventilatiesystemen maakt daar deel van uit. Dat stond duidelijk in de aanbevelingen voor de lange termijn. Voor de korte termijn is duidelijk gesteld om duidelijke richtlijnen te geven aan de scholen voor de aankoop van CO₂-meters. Ook het luchtkwaliteitsplan zal in die zin verder uitgebouwd worden en daar worden de nodige middelen voor uitgetrokken.

Er zijn dus al veel relevante maatregelen afgesproken die het voorstel van resolutie ondervangen. Het meer omvattende voorstel van resolutie over de luchtkwaliteit in alle publieke gebouwen, waar ook de scholen toe behoren, werd in de plenaire vergadering van 30 juni kamerbreed gedragen.

De spreker besluit: er was de coronacommissie; er was de allesomvattende resolutie over binnenluchtkwaliteit in publieke gebouwen, met daarin aandacht voor het onderwijs, en de scholen zijn zeer goed geïnformeerd en ondersteund, met een controle door de inspectie. Om al die redenen concludeert Jo Brouns dat de vragen in dit voorstel van resolutie overbodig zijn.

Roosmarijn Beckers verklaart dat de Vlaams Belangfractie het voorstel van resolutie zal steunen, aangezien zij eerder gelijkaardige voorstellen heeft gedaan in de beleidsaanbevelingen van de coronacommissie. De spreker herinnert eraan dat het Vlaams Belang als tweede grootste partij daarbij uitgesloten was. Zij tilt daar nog altijd zwaar aan.

Volgens het commissielid zijn CO₂-meters in de klassen zeer nuttig, vergelijkbaar met decibelmeters in culturele centra. Bij een alarm kunnen de ramen meteen opengezet worden. Het is echter niet de bedoeling dat iedereen dan de klas zou verlaten: zo trekt men het systeem in het belachelijke. Luchtkwaliteit is, ook los van de coronacrisis, van groot belang voor de leerprestaties.

Bij de stemming over de algemene resolutie op 30 juni heeft de Vlaams Belangfractie zich onthouden omdat de resolutie voor onderwijs niet ver genoeg gaat. Roosmarijn Beckers wil voorkomen dat de leerlingen volgend schooljaar opnieuw een mondk masker moeten dragen want dat zet de kwaliteit van het onderwijs en de concentratie en het welbevinden onder druk. Als dat kan vermeden worden door CO₂-meters te plaatsen, zou dat voor grote winst zorgen. De kosten vallen daarbij in het niets.

Caroline Gennez staat achter dit voorstel van resolutie omdat de Vooruitfractie het belang van ventilatie en een goede luchtkwaliteit al sinds lang op de politieke agenda geplaatst heeft. De voordelen zijn legio en worden niet meer betwist: een betere binnenluchtkwaliteit is goed voor de gezondheid, voor ons welbevinden en onze productiviteit. De leerprestaties van de leerlingen kunnen er alleen maar wel bij varen.

Waar de binnenluchtkwaliteit gemeten wordt, is ze ondermaats. Vanaf 1000 ppm (parts per million) per uur per persoon daalt de aandacht. Dat is natuurlijk niet bevorderlijk voor de leerprestaties. Een verdubbeling van het ventilatiedebiet zorgt voor 15 procent betere leerprestaties. Dat is wellicht de goedkoopste investering met maximaal resultaat in het onderwijs. Natuurlijke ventilatie, dat wil zeggen ramen en deuren openzetten, is niet altijd evident in het oude schoolpatrimonium en in de wintermaanden. Maar de coronacrisis heeft daar zeker voor bewustwording gezorgd.

De spreker doet een oproep om meer te investeren in betere mechanische ventilatiesystemen. Wanneer het niet lukt om via natuurlijke of mechanische ventilatiesystemen de luchtkwaliteit te verbeteren, moeten scholen de kans hebben om met mobiele filtratiesystemen de binnenlucht te optimaliseren.

CO₂-meters zijn een belangrijk maar geen alleenzalmakend instrument. Weten is niet genoeg. Er is nood aan een breed integraal beleid dat bewustmaakt, meet en dus weet, maar ook monitort. Op het einde van de ketting zijn dan bijkomende investeringen nodig om de infrastructuur te verbeteren.

Met de resolutie van 30 juni zijn stappen vooruitgezet door in investeringsbudgetten te voorzien. De spreker roept de inrichtende machten dan ook op om daarop in te tekenen en CO₂-meters aan te kopen. Dat kan ook op korte termijn gerealiseerd worden, al kan de Vlaamse Regering ook nog verder aan specifieke ventilatieplannen werken en de gebouwenbeheerders verder bewustmaken.

Voor het onderwijs zit er, volgens Caroline Gennez, nog een belangrijke uitdaging in de opleiding van de technische profielen. Ook nieuwe systemen moeten goed gebruikt en onderhouden worden. Opleiding en vorming zijn daar essentieel.

De spreker vraagt ook een grotere focus op meer buitenactiviteiten, want de kwaliteit van de buitenlucht is in bijna alle gevallen beter. De Vooruitfractie steunt het voorstel van resolutie maar wil de problematiek kaderen in een breder beleid.

Arnout Coel erkent het belang van een optimale verluchting, maar hij vindt dat het voorstel van resolutie voorbijgaat aan alle maatregelen die het voorbije jaar al genomen zijn. Er zijn veel middelen vrijgemaakt om de scholen te ondersteunen en uit controle blijkt dat de scholen die middelen ook effectief gebruiken. Ook om CO₂-meters aan te kopen kunnen die middelen ingezet worden. Sommige experts vinden het niet noodzakelijk om in elke klas een CO₂-meter te hebben, aangezien ze in meerdere klassen kunnen worden gebruikt. Bovendien wordt de aankoop ervan gestimuleerd via groepsaankopen, bewustmakingscampagnes en door middelen ter beschikking te stellen. Via een verkorte procedure kunnen ingrepen gedaan worden op het vlak van ventilatie. Bij (ver)nieuwbouw wordt er ook structureel ingezet op een goede ventilatie.

De spreker wijst er ook op dat het voorstel van 250 miljoen euro ten gunste van mechanische ventilatie al bestudeerd is door de experts van Agoria. Zij hebben een negatief advies uitgebracht. De minister is daar trouwens eerder al op ingegaan.

Arnout Coel herhaalt dat er op 30 juni over een belangrijke algemene resolutie over ventilatie gestemd is en dat onderwijs daar deel van uitmaakt. Over alle partijgrenzen heen is die goedgekeurd, met uitzondering van de onthouding van de Vlaams Belangfractie. Dit extra voorstel van resolutie lijkt onterecht te suggereren dat de onderwijssector niet wil meewerken. Dat is ook demagogisch, want Onderwijs heeft al in april van vorig jaar richtlijnen in verband met ventilatie rondgestuurd, lang voor daar in de pers sprake van was.

De spreker vindt het belangrijker om de schouders te zetten onder de algemene resolutie die op 30 juni 2021 aangenomen werd en geen politieke spelletjes te spelen ten nadele van de scholen. De N-VA-fractie zal het voorstel van resolutie dat nu voorligt daarom niet steunen.

Johan Danen begrijpt niet dat een CO₂-meter in restaurants, cafés en feestzalen wel verplicht is maar in scholen niet, ook al komen daar dagelijks honderdduizenden kinderen samen. Hij vraagt aan de meerderheid om het voorstel van resolutie nog eens te overwegen, omdat hij het gevoel heeft dat er een politiek spel gespeeld wordt op de kap van de kinderen. Er is eerst beslist om tegen te stemmen en pas

daarna is men op zoek gegaan naar de argumenten tegen. Alle argumenten contra die ter sprake gekomen zijn, zouden ook pro gebruikt kunnen worden.

De spreker hoopt dat er in de volgende maanden toch nog een nieuw inzicht komt, zo niet dreigen er moeilijkheden te komen. Hij is vooral bekommerd om de gezondheid van de kinderen, leerkrachten, directies, poetspersoneel en iedereen die actief is in de scholen. De federale wetgeving rond arbeid bepaalt dat de luchtkwaliteit op de werkplek goed moet zijn. Hij voorspelt dat er vanuit het onderwijs snel klachten zullen komen, omdat de slechte luchtkwaliteit tegen de wetgeving ingaat. Dat is jammer want goede metingen kunnen dat voorkomen.

Daarom vraagt hij om het voorstel van resolutie opnieuw te bekijken en eventueel amendementen in te dienen.

Jan Laeremans betwist dat een CO₂-meter gebruikt kan worden in verschillende lokalen en de aankoop van één exemplaar per school voldoende is. Uit eigen ervaring heeft hij gemerkt hoe snel de ppm's oplopen, zelfs als men alleen in een werkruimte zit. Zo'n meter kan dus voor een wake-upcall zorgen, en houdt mensen alert. Ook na de coronacrisis zal er een blijvend effect zijn op de gezondheid. Een verplichting is dus zeker belangrijk, want onze reuk, onze natuurlijke sensor, bedriegt ons en is niet fijngevoelig genoeg om de luchtkwaliteit te beoordelen. Pas vanaf 1800 ppm detecteert onze neus de slechte luchtkwaliteit; een toestel doet dat al vanaf 800 of 900 ppm.

Roosmarijn Beckers erkent dat de woorden van Johan Danen houtsnijden, maar haar fractie maakt al jaren mee dat er voorstellen van resolutie ingediend worden waar de andere partijen principieel niet tegen zijn maar waartegen dan toch argumenten gezocht worden.

Arnout Coel ontkent dat hij ooit gezegd heeft dat één CO₂-meter per school voldoende is. Hij wilde alleen het oordeel van de experts herhalen dat het niet noodzakelijk is om een meter in elke klas te plaatsen. Hij laat in het midden hoeveel het er exact moeten zijn, maar er ligt een hele weg tussen één per school en één per klas.

Elisabeth Meuleman is het eens met Caroline Gennez dat die CO₂-meters niet alleenzaligmakend zijn, maar ze zijn wel een essentieel begin om het bewustzijn rond een goede ventilatie te verhogen. Meten is weten en men kan niet alleen op zijn gevoel afgaan. Als men kijkt naar de kostprijs en naar de verplichting in andere sectoren is het onbegrijpelijk dat men deze stappen niet wil zetten. Er wordt elders veel meer geld uitgegeven voor minder zinvolle investeringen.

Dit voorstel van resolutie kan, volgens haar, het begin zijn om een plan uit te werken om op termijn te zorgen dat er mechanische ventilatie komt, dat de ramen op tijd opengezet worden en dat de binnenluchtkwaliteit verbetert.

De spreker begrijpt bepaalde uitspraken van de meerderheid niet. Het riedeltje dat men vertrouwen moet geven aan het onderwijs gaat niet op, het is wel belangrijk om zicht te krijgen op wat er precies gebeurt. Dat er een politiek spelletje gespeeld wordt op de kap van de scholen is een dooddouner die geen steek houdt. Er is nu wel een momentum. Dit voorstel van resolutie is logisch, haalbaar en een excellente aanvulling op de resolutie van 30 juni, aldus de indiener. Zij begrijpt dus niet waarom de meerderheidsfracties zich er niet achter scharen.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie van Elisabeth Meuleman, Johan Danen en Jeremie Vaneeckhout over de extra inspanningen die nodig zijn om voor een betere luchtkwaliteit in de scholen te zorgen als die na de zomervakantie opnieuw opengaan wordt verworpen met 6 stemmen tegen 9.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Arnout COEL
Jan LAEREMANS
Jo BROUNS,
verslaggevers